სტამბა და რედაქცია
ტფილისი, სასახლის ქ.,
თ.-აზნაურთ ქარვასლა
ის-მომწერნი გაზეთის დასაკვე-
მიჰმართავენ რედაქციას დილის
-8 საათამდე და საღამოს 6—7
„წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.
დ-მოუწერავ წერილებს რე-
დაქცია არ ბეჭდავს.

ის-პირ მოლაპარაკება რედაქ-
ტორთან შეიძლება ყოველ დღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი
ერთის წლით 6 მან., ერთის
თვით 60 კაპ.
თითო ნომერი 3 კაპიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ
გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція
„Цнобисъ Пурцели"
Тифлисъ, Дворцовая ул. д.
Дворянства.
Телефонъ № 363

წლის დამლევამდე
გაზეთი „ცნობის ფურცელი"
ეღირება 4 მან.

საჰალხო სეირნობა
საქველ-მოქმედო გაზრითურთ
„ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებლის საზოგა-
დოების" სასარგებლოდ
დანიშნულია 16-ს და 17-ს მაისს, კვირას და ორშაბათს,
მუშტაიდში. (10—4)

!!მიაქციეთ ყურადღება!!
ჩინეთის მაღაზია
დ. ფ. დემენტიევისა
გოლოვინის პროსპექტი, ზუბალაშვილის სახლი სობრანიეს გვერდზე.
იმეეთ ჩაი პირველი მოკრებისა 1898 წლისა
მშვენიერი ყნოსვისა და სასიამოვნო გემოსი
ჩაი და ყავა იყიდება წვრილად და პარტიობით
ყოველს მყიდველს ჩვენის ჩაისას დაეთმობა მანათზე აბაზი და საჩუქრად მი-
იღებს ჩინეთის, იაპონიის და სხვა საჭირო და სათვალსაჩინო ნივთს.

ვინც 12 ან მეტ გირვანქა ჩაის იყიდის ჩვენგან იმას
საჩუქრად მიეცემა ჩაის სერვიზი
იქვე მრავალგვარი ჩინეთის და იაპონეთის ნივთებია
საჩუქრებისა და ნიშნობისათვის
მაღაზიები იმყოფება როსტოვ-დონზე, კიევში, ოდესაში, იალტაში, ნიკოლაევ-
ში, ეკატერინოდარში, ხარკოვში, ეკატერინოსლავში პიატიგორსკში და ტფი-
ლისში

!!მიაქციეთ ყურადღება!!
(100—19)

დაიბეჭდა და ისყიდება ახალი წიგნი
გამოცემა იოსებ იმედაშვილისა № 11.
მოწაფის ჰიგიენა
თარგმანი ი. გ—რისა.
30 გვ. სუფთად დაბეჭდილი, ფასი სამი კაპიკი
მსურველთ ფასდადებით გავგზავნებთ, მასწავლებელებს დაეთმო-
ბა: 25 ცალი 65 კაპ., 50 ც. 1 მ. და 20 კაპ., 100 2 მ. და 25 კ.
ფულის მაგიერ, ფოსტის მარკების გამოგზავნაც შეიძლება.
ეს წიგნაკი შედგენილია ჰოლანდიის საერო განათლების სამი-
ნისტროს განკარგულებით სამედიცინო საბჭოს მიერ, და მისგანვე გა-
მოცხადებულია, როგორათაც სავალდებულო სახელმძღვანელო სკო-
ლებში სახმარებლად. რუსულ ენაზე სამინისტროს მიერ მოწონებუ-
ლია მოწაფეთა შორის გასავრცელებლად.
ჩვენი ადრესი: Тифлисъ, Книжная торговля I. З. Имеда-
швили (ალექსანდრეს ბაღთან). (3—3)

„შუამავალი"
ამხანაგობის მაღაზია გადავიდა
უკვე თამამშევის ქარვასლაში პუ-
შკინის სკვერის წინ. (3—2)

ექიმი
კ. მ. ჩიქოვანი
ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დი-
ლის 11—12-მდე და საღამოს 7—
8 საათ.
მიხეილის ქუჩა, № 16.
Докторъ К. М. Чиковани
Михайлов., № 16.

სამკურნალო და ამბულატორია
ს. ბ. თოფურიასი
ქუთაისში.
სამკურნალოში 50 საწოლია ავად-
მყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფე-
ნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურ-
გო, თვალისა და დედათა ავადმყო-
ფობისანი,
გადამდებ სენით ავადმყოფნი არ
მიიღებიან.
ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11
საათიდგან ნაშუადღევის 3 საა-
თამდე. შინაგან და ნერვების ავად-
მყოფობას სწამლობს ს. ბ. თო-
ფურია. საქირურგო ავადმყოფობას
და სიფილისს ფ. კ. ზერრატი.
დედათა ავადმყოფობას მკურნალი
ქალი მ. თ. კოგანი.
თვალების ავადმყოფობას—ი. კ.
ვარშავსკი.
ამბულატორიასთან არის კაბინეტი
საქიმიო და საბაქტერიოლოგიო
გამოკვლევისათვის, ელექტრონით
წამლობისათვისა და მასაჟისთვის.
სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თო-
ფურია
Лѣчебница В. С. Топурія въ Кутаисѣ.

ახალი ამბავი

*** დავით კეზელის საქმე. ჩვენ გვატყობინებენ, რომ ამ თვის ათისათვის სამოსამართლო პალატაში დანიშნულია ცნობილი საქმე დავით კეზელისა შესახებ შაბურიშვილის მოკვლაზე. ეს საქმე პალატაში გადეტანილია თვით ბრალდებულის დავით კეზელის და საოლქო სასამართლოს პროკურორის მიერ. ამ საქმეზე გამოწვეულია ორმოცამდე მოწმე.

*** ქალაქის გამგეობის საქმე. გამოძიება ქალაქის გამგეობის შესახებ ყოველ დღე სწარმოებს. საგანგებო საქმეთა გამომძიებელი ბ-ნი აბელი ამ ჟამად თურმე ჩხრეკავს წარსული წლების დავთრებსა და საბუთებს სავაჭრო სამეურნეო ნაწილისას.

*** ბანკი გლეხებისათვის. ჩვენშიაც ვითარცა რუსეთის შიდა გუბერნიებში მთავრობას აზრად აქვს დაარსოს სახელმწიფო ბანკი გლეხთათვის. ამ საგნის შემუშავება და გამოკვლევა მინდობილი აქვს თურმე მთავარ-მართებლის საბჭოს წევრს ბ-ნ სულთან-ყირიმგირეის.

*** ცხენების იარმუკა. დღეიდან ტფილისში იწყება ცხენების იარმუკა, რომელიც გაგრძელდება ამავე თვის 18-მდე. იარმუკის ადგილისათვის დანიშნულია დიდუბე, იქ სადაც დოღი იმართება ხოლმე.

*** ს. თოფურიას საავადმყოფოს ათი წლისთავი. როგორც გაზეთ „კავკაზს" სწერენ ქუთაისიდან, პირველ მაისში შესრულებულა ათი წელიწადი, რაც ქუთაისში სამსონ თოფურიამ დააარსა თავის სამკურნალო, რომელმაც ამ ცოტას ხნის განმავლობაში თავისის საგანგებო წეს-რიგით დიდი სიყვარული და ნდობა მოიპოვა მთელს დასავლეთ საქართველოში. ეს დღე ბ-ნ ს. თოფურიას პატივის მცემელთ შესაფერის ელფერით უდღესასწაულნიათ და ნადიმზე ბევრი გრძნობიერი სიტყვები წარმოუთქვამთ ამ სასახელო საქმის სულის ჩამდგმელის მიმართ. ჩვენ ჩვენის მხრივ ვუსურვებთ თოფურიას საავადმყოფოს ხანგრძლივ და ნაყოფიერ მოქმედებას ხალხთა ჯანმრთელობისა და ჯანსაღობისათვის.

*** ცეკვა-თამაშის გამო მუშათა შორის პატივცემულ გაზეთ „კვა-

ლის“ მე 16 ნომერში დაბეჭდილია „შენიშვნა“, რომელსაც ხელს აწერს რკინის გზის „ერთი მუშათაგანი“. „მუშათა საქმეს“ რომ კაცი ემსახურეებოდეს, რასაკვირველია, მოსაწონია; მაგრამ ის, რასაც სჩმახავს ერთი „მუშათაგანი“ მხოლოდ სიცილს თუ მოჰგვრის მკითხველს. ბ. ერთი მუშათაგანი მოგვითხრობს, რომ მუშებს სწავლა უნდათო; მუშებისთვის საკვირაო კურსები კარგიაო, მუშებს „წერა-კითხვის, ხატვის, არითმეტიკის, გეოგრაფიის და სხვა“ საგნების შესწავლა უნდათო. ეს ამბავი, რასაკვირველია, არ ახალია, ძველია. ჩვენ ამაზედ მეტს ვეტყვით ბ. ავტორს: სწავლა ყველასთვის საჭიროა, არათუ მარტო მუშებითათვის, ყველგან და ყოველთვის. მაგრამაო, ღვრის ირემიას ცრემლებს, ბ. „ერთი მუშათაგანი“: მუშათა შორის გამოჩდნენ ისეთები, რომელნიც ხალხს აბრიყვებენ და უზნეო გზაზედ აყენებენო“. ეს-კი ცუდია, რასაკვირველია!

ბოლოს ასახელებს ასეთს უზნეო პირებს. მათ შორის პირველი მე ვყოფილვარ და შემდეგ ბბ. შ—ძე და კ—ძე.

უზნეობა ჩვენი კიდევ ისა ყოფილა, რომ ჩვენ გვისწავლებია მუშებისთვის თამაშობა ლეკურისა და ევროპიულ ტანცებისა,—ეს ერთი; მეორეც ისა, რომ ამ სწავლებაში ჯილდოც აგვიღია!

ოღონდაც, ოღონდაც, ბ. „ერთო მუშათაგანო“, მუშებს სწავლა ეჭირვებათ! აი, მაგალითად, თქვენ რო ცოტა მაინც გესწავლათ და ქვეყნიერობისა რამე გსმენოდათ, მაგეთს სისულელეს არ მოსჩმახავდით. თქვენ გეცოდინებოდათ, რომ ცეკვა-თამაში, თუნდ თქვენ მიერ აბუჩად აგდებული ლეკურიც, „უზნეობას“ არას შეიცავს, რომ მას აღმზდელი და გამრწთვნელი მნიშვნელობა აქვს, რის გამოც ცეკვა-თამაში სკოლებშიაც მრავალგან მიღებულია.

თქვენ გგონიათ, რაკი კაცი მუშაა, მას აღარც სიმღერა არგებს, არც ცეკვა. რაიცა შეეხება იმას, რომ მე ჯილდო ავიღე სწავლებაში, ამაზედაც ნურას უკაცრავად ბ. ერთო „მუშათაგანო“. ნუ თუ თქვენ, როგორც „მუშას“ იმის გაგებაც არა გაქვთ, რო ყოველი შრომა ითხოვს შესაფერს ჯილდოს? თუ არ გესმით ესეც თქვენის უსწავლელობით აიხსნება.

დიახ, მე ვასწავლე რამდენსამე მუშას ევროპიული ცეკვა და ეს სასახელოდ მიმაჩნია და არა სამარცხვინოდ. რაიცა შეეხება საკვირაო კურსებს მუშებისთვის, მე მათი არა თუ წინააღმდეგი არა ვყოფილვარ, არამედ ბევრი დახმარება აღმომიჩენია მათის დაარსებისთვის.

ის მუშები, რომელთაც მე ცეკვა შევასწავლე თურმე იკრიფებიან ერთმანეთთან და თამაშობენ და ფიგურებს იმეორებენ. მერე აქ რა ნახეთ ცუდი? მაშ ისა სჯობდა, რომ იგი მუშები სამიკიტნოში შეყრილიყვნენ და არაყი და ლუდი ესვათ?.

შემდეგ ტანცებისა გააჩაღებენ ხოლმე ბანქოს ან ლოტოსაო“. მერე? ნუ თუ ეგეც ჩემი ბრალია? ნუ თუ, „ერთო მუშათაგანო“, იმის გაგების შნოც არა გაქვთ, რომ მაგ თქვენს „ბანქოს“ თამაშს ჩემთან და ჩემ მიერ ნასწავლებ ტანცებთან არავითარი კავშირი არა აქვს?!

ბანქოს უნივერსიტეტ დასრულებულებიც თამაშობენ და მაშასადამე ამის გამო დავკეტოთ ყველა სკოლები?.

კიდევაც გეტყვით, „ერთო მუშათაგანო“: ოღონდაც ძნელია უსწავლელობა, სწავლა ყველასათვის საჭიროა და მეტადრე თქვენთვის. ხოლო ეს კი გამოცანად მრჩება: რად იცვამს თქვენისთანა უსწავლელი კაცი მასწავლებლის ფრაკს, რომელიც თქვენ ისე არ გიხდებათ, როგორც ძროხას უნაგირი.

ნიკოლოზ ოკუჯავა.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების გამგეობამ მიიღო 1899 წლის აპრილის თვის განმავლობაში საწევრო ფული: ა). დამფუძნებელის წევრის ნიკოლოზ ბესარიონის ძე ღოღობერიძისაგან 20 მ. ბ). ნამდვილის წევრების: 1, ლუარსაბ მერაბის ძე გედევანოვისაგან 6 მ., წინანდელის წლისა 4 მ., 2, დეკ. ივანე ლომაურისაგას 1896, 1897, და 1898 წ. 18 მ., 3, ალექსანდრე თევდორეს ძე ყიფშიძისაგან 6 მ., სულ54 მან.

2, შემოწირულობა ფულად ლუკა ჯავახაშვილისაგან 28 მარტს თიანეთში გამართულის წარმოდგენიდგან 70 მან., 3, შემოწირულობა წიგნებად და ძველ ფულად: 1, გრიგოლ ბასილაშვილმა—ერთი ქართული ძველი სპილენძის ფული. 2, თამარა გრიგოლის ასულმა ყიფშიძემ—ერთი პონტის ძველი სპილენძის ფული ერთს მხარეზე კაცის თავია დიხატული, მეორე მხარეზე წმ. გიორგი ვეშაპთან მებრძოლი. 3, კნ. მარიამ დავითის ასულმა ჯავახიშვილისამ ორი ხელთ ნაწერი.

წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების გამგეობა დიდს მადლობას უძღვნის შემომწირველთ.

*** **ფოთი.** ეგსარხოსის მობრძანება. 30 აპრილს, დილის 8 საათზედ, სახალხო მატარებლით მობრძანდა აქ მისი მაღალ-ყოვლად უსამღვდელოესობა საქართველოს ეგსარხოსი ფლაბიანე. სადგურზედ საზოგადოება ბლომად დაუხვდა. პირველად გურია სამეგრელოს ეპისკოპოზი ალექსანდრე მიეგება. შემდეგ ქალაქის მოურავმა ბ-ნ ნ. ნიკოლაძემ პურმარილი მიართვა და იქვე დამსწრე საზოგადოებამ ეგსარხოსისაგან შენდობა მიიღო. ამის შემდეგ საპატიო სტუმარი ფოთის საკრებულო და საკათედრო ტაძარში მიაცილეს. აქ მის ყოვლად უსამღვდელოესობას მრავალი ქალი და კაცი დაუხვდა; აქვე ეზოს ჭიშკრიდან დაწყებული თვით საყდრის შესავლამდის ორ რიგად დარაზმულნი იდგნენ სამრევლო სკოლის მოსწავლეები. შუაზედ, სადაც ექსარხოსს უნდა გაევლო, გზა მოფენილი იყო ხალიჩებითა და სხვა-დასხვა გვარ სუნელოვან ყვავილებით. ტაძარში შესვლის დროს ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ მოკლე, მაგრამ მეტად გრძნობიერის სიტყვებით მიჰმართა ექსარხოსს. ეკკლესიიდგან, პარაკლისის გარდახდის შემდეგ, ექსარხოსი ჩაიზედ ეპისკოპოსთან წაბრძანდა, შემდეგ ადგილობრივ სკოლების დათვალიერებას შეუდგა; სკოლების შემდეგ დაათვალიერა ქალაქის სამკურნალო, ქალაქის ბაღთან მაღალ-ყოვლად სამღვდელომ დაათვალიერა ის ადგილი, სადაც ახალი საკათედრო ტაძარი უნდა აშენდეს. 12 საათზედ ნავთ სადგურისაკენ გაემართა მისი მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობა, სადაც მან მთელს ერთ საათს დაჰყო. საათის პირველზედ ექსარხოსი ეპისკოპოსის სახლში დაბრუნდა; სადილობამდის მის მეუფებასთან გამოცხადდნენ გურია-სამეგრელოს საეპარქიო სამასწავლებლო საბჭოს წევრნი, რომელთაც ექსარხოსმა გამოჰკითხა, თუ რა მდგომარეობაშია სწავლა-განათლების საქმე გურია-სამეგრელოშიო. სადილად ექსარხოსი ეპისკოპოსთან იყო მიწვეული; მიპატიჟებული ჰყავდა ეპისკოპოზს აგრეთვე ქალაქის მოურავი და სხვანი, უმეტესად კი სასულიერო წოდების კაცნი. სადამოზედ-კი მისი ყოვლად უსამღვდელოესობა, ეპისკოპოსი, ქალაქის მოურავი და სხვანი ექიმ კ. მიქაბერიძისას იყვნენ მაწვეულნი ჩაიზედ. 30 ღამე გაათია ექსარხოსმა ეპისკოპოსის სახლში, საიდანაც მისი მეუფება 1 მაისს დილის $6^1/_2$ საათ. მატარებლით გაემართა ახალსენაკს. „(ივ)“

*** **ს. დარჩელი** (იმერეთი) ჭკვიანი ნაბიჯი. ეს სოფელი თუ არა პირველი მეორე მაინცაა ზუგდიდის მაზრაში თავის სივრცე-სიდიდით მცხოვრებთ აღრიცხვით და მახთან მიწის მ[...] [...]ნალდაგით, ძ[...]
ლოდ როგორც მეორე, ღლემ[...]
მეათმეცამეტეთაც არ გამოდგებ[...]
და მგონი, რომ გაშქრიახ თვალ[...]
დავეხედათ, და შესულიყავით [...]
ავ-კარგის განხილვაში, რის [...]
ზეზი უსათუოდ გაუნათლე[...]
ლობა იქნებოდა. ამ მოკ[...]
დრომდე დაცემული და ზნე[...]
ობით გაფუჭებული, მაგ.: ქურდ[...]
ბა, ავაზაკობა, ტყუილის ლაპა[...]
კი, კაცის კვლა და სხვა ამგვა[...]
ავკაცობის ბუდე სწორედ რ[...]
დარჩელი იყო.

რამოდენიმე წლის წინად, ე[...]
სამრევლო სკოლის მასწავლებე[...]
ი. მთიულოვმა და დარჩელშ[...]
მოვაჭრე მ. სორდიამ მიიღეს თ[...]
თონ საკმაო ხარჯი და შრომა, [...]
მათი თაოსნობით და მთავრო[...]
ნებართვით დაარსდა ს. დარჩ[...]
ში ერთ-კლასიანი სამრევლო ს[...]
ლა, სადაც ბ. მთიულოვის შე[...]
ბით არა ერთ მოზარდ ბავშვს გ[...]
ნია გონება და ცხენ-უნაგირ-ქ[...]
დობა-ავაზაკობის ნაცვლად, შ[...]
ბეჭდია გულში სწავლა-განათ[...]
ბისადმი სიყვარული. ბ-ნი მთ[...]
ლოვი გადაყვანილ იქმნა ანაკლ[...]
ერთ-კლასიან სამრევლო სკო[...]
მასწავლებლად, სადაც მას მი[...]
ვის დარჩელზე არა ნაკლები შრ[...]

— **სამეურნეო სკოლის მთხ[...]ნილება.** წარსულ 1898 წ. დ[...]
სებულ იქმნა ს. დარჩელში [...]
მინისტრო ორ კლასიანი სკო[...]
ხოლო წელს საზოგადოებამ [...]
ხმით თხოვნა შეიტანა მთავრ[...]
სადმი, შესახებ იმისა, რომ[...]
ეს სკოლა გადაკეთებულ იქ[...]
ორ კლასიან სამეურნეო სკოლ[...]
რადგან, როგორც სწავლა-გა[...]
ლებით და ნივთიერ ქონები[...]
დაცემულ საზოგადოებისათვის[...]
რო გამოსადეგი არის ვიდრე[...]
მინისტროვო და ჩვენც საზოგ[...]
განაჩენით ჩვენის ფიქრით ვით[...]
ხოვეთ სამეურნეო და არა [...]
ნისტროს დაარსებაო. ასეთი თ[...]
ნა იქმნა შეწყნარებული დ[...]
აპრილს ადმინისტრაცია და [...]
ლიერო წოდების პირებთა [...]
დასწრებით მოხდა გამოძიება[...]
დაც საზოგადოებამ თავისი [...]
დაიცა და დღიდან დღე მოე[...]
მათი სურვილის განხორციელ[...]

— **ფერშლის გადაყვანა.** როგ[...]
დაბლობი ადგილი დარჩელ[...]
მის მახლობელ სოფლებისა[...]
მეტის მეტი საჭირო იყო აფ[...]
და ექიმი. ამ რამდენიმე წლი[...]
ნად 15—30 ვერსის სიშორ[...]
მოჰქონდათ წამლები და მ[...]
თითო-ოროლას მოყავდა [...]
ანუ ფერშალი, რადგან მათი[...]
თი სიშორიდან მოსვლის მო[...]
ფეხის ქირის გარდახდას დან[...]
ნი ვერ შესძლებდა და მით [...]
ბოდა საცოდავი ღარიბი სნე[...]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იუხმარებელი, და ახრჩობდა
-ცხელება ანუ სხვა სნეულე-
ბოლოდ თითქო ისმინა ღმერ-
მათი კვნესა, შეიბრალა კი-
და გამოუგზავნა მათ კაცი
ვთ, რომელმაც შიგ შუაგულ
ელში გახსნა აფთიაქი. ბ-ნი
ქარი მ. კანდელაკმა გაუმჯო-
საზოგადოებას ექიმობის მხრით
რება, მოიწვიდა კერძო ფერ-
და ნელნელა იმ კერპ მო-
ებსაც, რომლებიც ექიმობის
რად გარბოდნენ მკითხავებ-
შეაღებინა აფთეაქის კარები.
მეორე წელიწადია, რაც ერ-
ურული ფერშალი ბ-ნი ონოფ-
ალანდაძე მოვიდა ამ სოფელ-
ივის წინა მოადგილის ნაცვ-
და მიჰყო ხელი ექიმობას.
ერთი დაუხსნია მას ბნელ სა-
ლან. ის გულმოდგინეთ ჰკი-
ა ხელს სნეულებს და თანა-
ნობდა ღარიბ-ღატაკებს, რომ-
აც დაიმსახურა მან ის, რომ
, ე. ი. 28 აპრილს, როდე-
ის დაადგა თავის ცოლშვი-
გზას (თხოვნისამებრ მისისა
მნულ იქმნა დრანდის ავადმ-
ის ქსენონის ფერშლად). ვინც
და დაესწრო მის გამოსალ-
სადილს გულღიათ მადლო-
ცხადებდა და სტიროდა რო-
ბავშვი ანუ მშობელი შვილს,
ლიაც რომ საწყენი იყო ო.
ნდაძის გადასვლა დარჩებოდა
რცა მცოდნე მკურნალის და
ლ ბუნების კაცისა.

კოლონა.

გუდაუთი (აფხაზეთი). აგა-
მოკვდა. ს. კალდახვარის
ვრები, აფხაზი მაქილი ბარტ-
ჯერ ათიოდე წელიწადი იქ-
და ყაჩაღად გავარდნილი და
ანასკნელა ხანები სრულე-
არსადა სჩანდა და ბევრს ეგო-
რომ სათათრეთში არის, მაგრამ
ლის 26 თავს დასცემია ამავე
ლის მცხოვრებს ტ. მელაძეს,
ისათვისაც ფული უთხოვნია,
მ მელაძეს ტკბილ სიტყვე-
და შეპირებით დაუჯერებია
ვი ხვალამდი და ამ დროს
ცემო. ავაზაკიც ამაზე დათან-
ული და წასულა. ცოტა ხნის
მ მელაძეს შეუტყობინებია
ლობრივი დარაჯებისათვის ყა-
სათვის და ესენიც შესდგო-
კვალ და კვალ, მაგრამ იმ
ვერსად უპოვნიათ, მეორე
დილით ყაჩაღი შეხვდა ერთ
ლ დარაჯს როფაქიძეს და
მორის ამტყდარა ბრძოლა,
ქიძეს ბერდანის თოფით მო-
ვს ყაჩაღი.

ვინმე გლეხი

ს. ნავარძეთი (ზემო იმე-
ცრუმორწმუნოება. არა მგო-
მეთ ისეთი სოფელი, იყოს,

რომ იმათ თავისი საკუთარი ექიმბაში და მარჩიელი არ ყავდეთ. არ იქნა და არ შემცირდა აქეთ ცრუ მორწმუნოება. ექიმბაშობას და მარჩიელობას ხომ ყველა ცდილობს, ვისაც კი წითელი მიწა და ორიოდე კენჭი მოეპოვება. აქაურ ექიმბაშს არ გამოელევა კარებზედ ავადმყოფები. არის ხის ქვეშ ატუზული და ეკითხება ყველას: „რა გინდა შვილო?—წამალი ბატონო!“ ჰურჭელი მოგიტანია?—კი ბატონო, აგერ მაქვს თუნგულა, ბოთლი, ჩარექა ან ლიტრა და სხვა. არ გეგონოთ რომ ავადმყოფის გარემოება გამოიკითხონ ან რით არის ავად ან რა სტკივა, თქვენც არ მომიკვდეთ, ესენი არ დაეძებენ, ავადმყოფი სწორედ რომ ინდოეთში და ექიმბაში, იმერეთში აბა რას უნდა მიხვდეს, წამლები ხომ ზოგი ჯიბაში აქვს და ზოგიც სადღაც კუთხეში. შევა საჩქაროთ და გადმოქექავს კუთხეს და ამოიღებს უბრალო თიხის ჯამს და გალესამს წითელ მიწას და აჰა წეიღე, შვილო და თუ ეს არ მოუხდეს კიდე მოიკითხე, წამლის ფასი ზოგი ახლა დატოვე და ზოგიც მერე მოიტანე. ღვთის წინაშე, ეს კი უნდა სთქვას კაცმა, წამალს ძვირათ არ აძლევენ, ზოგს ქათამს მოუყვანენ, ზოგს ფულს, ზოგს კეცებს, ზოგს მოხმარებაში გაუბრიან და სანაცვლოდ მიარბეინებენ დოქით წამალს, მოუხდება თუ არა ეს ალლახმა უწყის!

პიათურელი ნავარძერთელი.

სახალხო ჰიგიენა

საუბარი ჯანმრთელობის შესახებ *).

(რუსულიდან)

სხეულის სისუფთავეზე

VI. ტანისამოსი. მეტი ნაწილი ტყავის ამონასუნთქით იჟღენთება ტანისამოსი ხმება და ჯდება ტალახი არამც თუ ტყავზე ტანისამოსზედაც, ტალახი ამოამსებს ხოლმე ტანისამოსის ნაკერებს, რაც ძალიან უშლის ტყავს სუნთქმას. უნდა მოვიქცეთ ისე, რომ ტანისამოსი, რომელსაც ვიცვამთ სითბოს გულისთვის არა სწყენდეს ტყავის სუნთქმას. საჭიროა ხშირად გამოვიცვალოთ ხოლმე საცვლები, რომლებიც პირველათ იჟღინთებიან ოფლით და ჭუჭყიანდებიან.

ამას ყურადღება უნდა მიაქციონ მუშა ხალხმა, რომლებიც მძიმე მუშაობით ოფლიანდებიან. ძალიან მავნებელია, რომ კაცი დარჩეს ოფლიან პერანგში და შეიშროს ტანზე; გაოფლიანებული პერანგი უნდა გაიხადოთ გარეცხოთ სუფთა წყალში და თუ ახალი გარეცხილია უნდა ჰაერზედ გააშროთ და არა ტანზე. ხოლო ტანისამოსი, რომლის გარეცხაც არ შეიძლება უნდა გასუფთავდეს ჩოტკით და გაფინოთ ჰაერზე, რომ ქარმა გაუაროს. საცვლები კვირაში ერთხელ გამოიცვალოს და მძიმე მუშაობის დროს როცა ძალიან ოფლიანდება კაცი, კვირაში ორჯერ მაინც უნდა გამოიცვალოს საცვლები. საცვლები როცა ირეცხება უნდა მოიხარშოს წყალში, თორემ საპნით ტალახი და ჭუჭყი არ გადავა, ისე მაგრათ არის ჩამჯდარი მაში. ტანისამოსი უნდა გვეცვას სუფთა განა მარტო იმისთვის, რომ ტყავის სუნთქმა არ შეჩერდეს, იმისთვისაც, რომ გადამდები სენის ნაწილები მაში არ გამრავლდნენ; ჭუჭყიან ტანისამოსში მალე მრავლდება სენი, რომელიც თვითონ ედებათ და სხვასაც გადასდებენ საშიშ ავადმყოფობას.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ დედებმა პატარა ბავშვების საცვლების სისუფთავეს, რადგანაც პატარა ყმაწვილს ტყავით სუნთქმა გაძლიერებული აქვს, და ჩვილი სხეული, რომელიც ჯერ არ გამაგრებულა და ზრდაშია მის ტყავით სუნთქმას არაფერი აბრკოლებდეს. თითქმის ყველანაირი ბავშვების ავადმყოფობა წარმოსდგება უსუფთაობისაგან.

VII. ფეხსაცმელები. სხეულის ჯანმრთელობისათვის არა ნაკლები ყურადღება უნდა აგრეთვე ფეხსაცმელს. ფეხის ოფლი გაირჩევა ტანის ოფლისგან მითი რომ, მაში ბევრი მჟავე ნაწილებია. წინდები, რომელსაც ჩვენი გლეხები ატარებენ ზამთარ-ზაფხულ, ერთი კვირაობით და ხან-და ხან თვეობითაც გაურეცხავი აცვიათ, ეს იმიტომ, რომ ფეხების სისუფთავეზე ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ სანამ ხელებზე. ქალამნები თუმცა ვერ იოვლებიან კარგ ფეხსაცმელებათ, მაგრამ ჩექმებს სჯობიან მითი, რომ იმაში უფრო ბევრი ჰაერი შედის სანამ ჩექმებში.

შ. კ—ძე

(შემდეგი იქნება)

*) იხ. „ცნ. ფურ.“ № 810.

ყურმოკრული საუბარი

სასამართლოში ერთმა ადვოკატმა თავის კლიენტის, რომელსაც ოქროს საათის ქურდობა ბრალდება, გასამართლებლად წარმოსთქვა მშვენიერი სიტყვა დამნაშავე სასამართლოში გაამართლეს, რის შემდეგ ქურდმა ისეთის ტკბილის სიტყვით მიმართა ადვოკატს.

— ჩემო ბატონო და ხელმწიფევ, დიდად გმადლობთ სამსახურისათვის ეს ოქროს საათი მე მქონდეს და ამ დღეებში უკეთესს აგსწავნი ვისმე და იმას თქვენ მოგართმევთ ფეშქაშად.

* *
*

— ღიზიკო, მართლა ისეთს ბებრუხანას წაყევი ცოლად, რომ სიარულიც უძნელდება?

— იჰ, შენგან არ მიკვირს, სიარული რადათ ეჭირვება, როცა ისეთი ეტლი და ცხენები ყავს, რომ რაშები გეგონება! აბა რად მეპრიანება შენი მაგარი ფეხები.

წვრილი ამბავი

შეურაცხყოფილი დედა. სასაცილო ამბავს მოგვითხრობს ერთი ბელგიის გაზეთი. ცნობილია, რომ ბოლგარიის დედოფალს ძრიელ უყვარს ცხოველები და განსაკუთრებით პატარა ძაღლები და ფინიები. ხშირად მოხდებოდა ხოლმე, რომ დედოფალი სეირნობის დროს დაინახავდა რა კარგს და ლამაზს ფინიას, გააჩერებინებდა ეტლს და სიყვარულით შესცინავდა ფინიას.

ერთხელ დილა ადრიანად დედოფალი თურმე ჩვეულებრივ დასეირნობდა ეტლით. ამ დროს გზაზე შემოეხვა ერთი სოფლის დედაკაცი, რომელსაც პატარა ფინია ლეკვი მისდევდა წინ და გვერდზე მშვენიერი ცქრიალა ბიჭი ჰყავდა. დედოფალმა უბრძანა მეეტლეს გაჩერება და სიამოვნებით და ხმა-მაღლა დაუწყო ფინია ძაღლს ქება. სოფლის დედაკაცმა არ იცოდა, რომ მეორე ქალი დედოფალი იყო ბრაზი მოუვიდა, რომ მის ძაღლს აქებდენ და უეცრივ მოჰკიდა თავის პატარა ბავშვს ხელი, ზედ აიყვანა და ხმა მაღლა შესძახა: „თქვე დალოცვილო, განა ეს ბიჭუნა კი ათასჯერ უკეთესი არ არის“.

ქართული სტამბები და დაბეჭდილი წიგნები მეჩვიდმეტე საუკუნიდან (1629 წლიდგან)*).

ტფილისის სტამბები და წიგნების ბეჭდვა XIX საუკუნეში.

198, რჩეული ლექსები და სხვა თხზულებანი მ. თუმანიშვილისა 1881 წ. ტფ.

199, ბედნიერება უბედურობისაგან კომედია გრ. იაკობისძისა, 1885 წ. ტფ.

200, ევგენ ევგენიჩ ზონზალოვ კომედ 4 მოქ. მისივე 1884 წ

201, ინტერესის ლექსი საქართველოდამ საიქიოს 1880 წ. ტფ.

202, ანბანთ ქება, მღ. ნ. ინწკრიველისა 1875 ტფ.

203, კალმასობა, იოანე ბატონიშვილისა, 1896 წ.

204, ისტორიული საბუთები.

205, საქებართა ქებანი, დ. კარიჭაშვილისა, 1897 წ.

206, ლექსთა კრება, ივ. კერესელიძისა, 1878 წ.

207, გლოვა მეფე ერეკლ
ზე, სოლ. მსაჯულისა, მე

*) იხ. «ცნ. ფურც.» № 810.

მოცემა 1877 წ. და 1898 წ.

208, გრძანელის სიმღერა, 1883 წ.

209, ლექსნი ომიანობის დროს თქმული, 1854—1877 წ.

210, ლექსები პახ. ლიფონავასი, 1885 წ.

211, ალექსანდრე ლუდვიკოვნი, ამ. 1884 წ.

212, მხიარული მასპინძელი, 1884 წ.

213, დედა მაია, მოთხრ. სოფ. მგალობლიშვილისა, 1887 წ.

214, ორი მოთხ. I ცერვაზედა II დიდზალაში, მისივე 1887 წ.

215, კალამი, პოემა მღ. დ. მექნარესი, 1880 წ.

216, ვარდ-ბულბულიანი, მისივე, 1885 წ.

217, კატა აწონა, კომ. დ. მელვინეთხუცესოვისა, 1885 წ.

218, ექიმბაშო, კომედ., მისივე 1876 წ.

218, თამარ ბატონიშვილი, დრამა კ. მესხისა, 1878 წ.

219, მზით უნახავი ქალი და თორმეტი თვენი, ძველებური ამბავი ზ. ხითაროვისა, 1876 წ.

220, ბესიკი, ალექ. ჭავჭავაძე და გრ. ორბელიანი ზ. მთაწმინდელისა 1882 წ.

221 იოსებ დავითაშვილი მისივე 1887 წ.

222, მილიციონერის სიმღერა 1877 წ.

223, ბედ უკუღმართი ჯალაბობა მოთხრ. ალ. მირიანიშვილისა, 1883 წ.

224, მირიანი, ანუ ზღაპრული მოთხრობა 1886 წ.

225, მიქელაძე ალექსანდრე და გუგუნავა თ. დ. 1888 წ.

226, მკითხაობა, 1877 წ.

227, ამირონ დარეჯანიანი, მოსე ხონელისა, 1895 წ.

228, სიყვარულის კონა, დიმ. ნადირაშვილისა 1881 წ.

229, ზმა ანუ ოხუნჯობა. ალ. ნათიშვილისა 1871 წ.

230, კითხვა მიგება ძველად თქმული, მისივე 1876 წ. ტფ.

231, გოდება თავის თავის შედნიერებაზედ ქრ. ნაცვლიშვილისა 1889 წ. ტფ.

233, ნიკოლოზ ნიკოლაძის ნაწერები, 1879 წ: ტფ. მეორე გამოცემა 1885 წ.

234, ალ. ორბელიანის ნაწერები, 1879 წ. ტფ.

235, ბატონიშვილის ირაკლის პირველი დრო, ტრაგედია მისივე 1878 წ. ტფ.

236 გრიგოლ ორბელიანის ლექსებ გამოც. 1873 წ. ტფ. მეორე გამოც. 1879 წ.

[illegible]ახტანგ ორბელიანის ლექ[illegible]ცემა 1884 წ.

(შემდეგი იქნება)

დეპეშები

(«რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან»).

1 მაისი.

მოსკოვი გენერალ-გუბერნატორის თანა დასწრებით აკურთხეს სიბერისაგან დაუძლურებულ არტისტთა თავ-შესაფარი.

პიატიგორსკი. სამკურნალო სეზონი დაიწყო.

ყაზანი. უნივერსიტეტში ეგზამენები დაიწყო. ეგზამენებზე დასწრების სურვილი განაცხადა—იურიდიულ ფაკულტეტის 47 სტუდენტმა, ფიზიკო-მატემატიკის—25 სტუდ. (ამათში 21 ბუნების მეტყველია), და საისტორიო სა ფილოლოგიო ფაკულტეტის—7 სტუდენტმა.

პარიზი. გაზ. „ფიგარო“, განაგრძობს რა დრეიფუსის შესახებ წერას, სხვათა შორის, ამბობს: მოსამართლეთა უმრავლესობა იმ აზრისაა, რომ რადგანაც ანრიმ ვერ მოსპო ბორდერო, ყალბი თარიღი დაასვაო, ხოლო როდესაც დრეიფუსი გაამტყუნეს და ესტერგაზი გაამართლეს, მაშინ კი ნამდვილის თარიღით აღნიშნესო. აგვისტოს ანუ სექტემბრის თვით.

2 მაისი.

პეტერბურგი. შინაგან საქმეთა მინისტრმა დაადგინა: „Сибирская торговая газета“-ს გამოცემა ექვსი თვით იქნება შეჩერებულიო.

ვალიადოლიდი. ერთ სტუდენტსა და კავალერიის იუნკრის შორის მომხდარ ჩხუბის გამო არეულობა მოხდა. სტუდენტები და სამხედრო წოდებისანი ერთმანეთს დაერივნენ. ხალხმა სტუდენტებს დაუჭირა მხარე. რამდენიმე კაცი დაიჭრა. ეფიქრებათ დიდი უწესოება არ მოხდესო.

პარიზი. ბირჟის მოედანზე სავაჭრო პალატას ცეცხლი წაეკიდა. ცეცხლი პირველად სამკითხველოში გაჩნდა და მერე იქიდგან მოედო მთელ შენობას. ღამის ორ საათზე ძლივს ჩააქრეს. ადამიანთაგანი არავინ დაღუპულა.

ვალიადოლიდი. სტუდენტებსა და კადეტებს კვლავ ჩხუბი მოუვიდათ. დაჭრილ იქმნა 4 კადეტი და 3 სტუდენტი. ჟანდარმებმა წესიერება აღადგინეს.

ვენა. გაგაში, რადგანაც მალე სამშვიდობო კონფერენცია მოხდება, ავსტრიის „მშვიდობის-მოყვარეთა საზოგადოებამ“ საგანგებო კრება გამართა. კრებას მრავალი ხალხი დაესწრო და გადასწყვიტეს, მხურვალე თანაგრძნობა გამოუცხადონ კონფერენციის დანიშნულებას, რომელიც რუსეთის იმპერატორის მეოხებით იქმნა მოწვეული. ჩვენ იმედი გვაქვს, სთქვეს „მშვიდობის-მოყვარეთა“, რომ ავსტრიის წარმომადგენელი, ყოველ ღონეს იხმარებს, რომ დიადი აზრი კონფერენციისა განხორციელდესო.

პეტერბურგი. სათავად-აზნაურო სესხის ტირაჟი: 200,000 მან.—14181/35; 75,000-4313/3; 40,000—2792/6; 25,00—9992/28, 10,000—10936/38; 14,330/400 2946/8; 8,000—11922/40, 1258/23; 15948/36, 11,503/25, 12080/30; 5,000—1978/20, 2081/2, 5981/8, 8749/8, 5409/32, 167/36, 1815/11, 4862/44; 1,000—3632/32, 2738/36, 12812/25, 4638/47, 10350/35, 3444/13, 15321/14, 1746/3, 11682/22, 11103/34, 8110/27, 5437/33, 5773/10, 12526/33, 10973/33, 1660/16, 6522/3, 5283/7, 15026/30, 719/11.

3 მაისი

პეტერბურგი. 2 მაისს ხელმწიფე იმპერატორი საიმპერატორო გვარეულობის წევრებთან ერთად ბრძანდებოდა შინა-ფრინველთა ერთა შორისო გამოფენაზედ, მელიც დაწვრილებით დაათვა[illegible]რა.

რომი. შესდგა ახალი სამ[illegible]ტრო. მინისტრებად არიან: — მინისტარ პრეზიდენტი და [illegible]გან საქმეთა მინისტრი, ვენ[illegible] — გარეშე საქმეთა, ბონოზი— ტიციისა, კარმინე—ფინან[illegible] ბოზელლი— ხაზინისა, გენე[illegible] მირრი— სამხედრო, ადმირალ[illegible] ტილლო—საზღვაო, ბაჩელ[illegible] საერო განათლებისა, ლაკო[illegible] საზოგადო სამუშაოთა, სალ[illegible] — მიწად-მოქმედებისა, სანჯუ[illegible]ნო—ფოსტათა და ტელეგრა[illegible] მინისტრები ხვალ მიიღებენ [illegible]

მადრიდი. „Jmparcid“-ი [illegible]ბს, რომ მინისტრებს შორის [illegible]დი უთანხმოებააო. სილველა [illegible] აალმდეგია პროექტის საერო [illegible]ათლების რეფორმების შესახ[illegible]

ვალიადოლიდი. სტუდენ[illegible] და სამხედრო სასწავლებლის [illegible]კრები შერიგდნენ.

განცხადებანი

სამკურნალო და სასარგებლო დასალევი

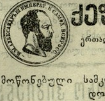

ქეფირი და **კუმისი**

ერთად ერთი ქარხანა, რომელიც არსებობს 1887 წ.

მოწონებული სამკურნალო უწყებისაგან და მენდლით დაჯ[illegible]დოვებული ორს გამოფენაზე.

იყიდება მხოლოდ ო. კოროვნასთან ლორის-მელიქოვის ქუჩაზე ზუბალოვის სახლებში ოფიცერთა საეკონომიო საზოგადოების წევრთათვის და მოწაფეთათვის, ფასი დაკლებულია.

(100—16) ო. კოროვნა.

КУРСЪ БУХГАЛТЕРІИ,

состоящій изъ слѣдующихъ предметовъ:

1) **Бухгалтеріи двойной итальянской** по разнымъ отраслямъ торго[illegible]мышленности,

2) **Коммерческой ариѳметики** (банковыя и торговыя операціи),

3) **Ариѳметики на счетахъ.**

4) **Коммерческой экономіи,**

5) **Торговыхъ и вексельныхъ** узаконеній.

преподаетъ **И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ, препод. тифлисскихъ** [illegible] **аведеніи**

Плата за весь курсъ 60 руб.

Курсъ 3-мѣсячный, при ежедневныхъ занятіяхъ въ теченіе [illegible] часовъ, по вечерамъ. Начало занятій— 1-е число каждаго м[illegible]

За успѣшныя занятія лучшія аттестаціи отъ учебнаго нача[illegible]

Составленная И. Я. Бронъ фонъ-Бреннеромъ книга «Коммерческая [illegible]тика» содержитъ въ себѣ VII отдѣловъ: 1) ариѳметич. вычисленія на [illegible] 2) монетныя вычисленія, 3) товарныя сдѣлки, 4) вексельныя операціи, [illegible]говыя товарищества, 6) банки и ихъ операціи, 7) биржевыя операціи [illegible]дачъ и таблицы). Цѣна 2 руб. **Продается во всѣхъ книжныхъ магази[illegible]** (100[illegible]

метора: Михайловская ул., № 71.

[illegible]но цензурою. Тифлисъ, 4 Мая 1899 г. სტ. „ჰან. ფურც.“) ვ. ბუნიასი), რედაქტორ-გამომცემელი